

סימן א

בענין מ"ע רציצית

לדין ה"ה הרב תג' הספורסם חייב בו
סוחר יעקב זלמן ליבשיין נ"י:

מה שהקשה כח"ר אחאי דחי מ"ע דלית לא
תעשה דכלאים הא הוי מלוה קלה שאפשר
לבעלה שבידו להפשיט הבגד למ"ד חיבת גברא או
להפקיר למ"ד חובת טלים וא"כ נילוף דאף בכהאי
גוונא מ"מ עשה דוחה ל"ת וקשה לפי מה שפ' בזה"ר
כתובות מ' גבי אונס אי אמרה לא בעינא מי איתא
לעשה כלל דהוי מלוה קלה שאפשר לבעלה ותי' כח"ר
דלאחר שנחטף אין ביכולתו להפטר מהמ"ע שאם
יפשוט הבגד או יפקירו יעבור על ביטול המ"ע של
הזמן שהיה לבוש בו בלא לית. יע' כח"ר במה"ר
כתובות שם ואי קשיא והא סדין בלית דמלי למיפטר
נפשיה בטלית של אמר ואפ"ה דחי החס עשה מיהא
איתא אבל עשה דאי בעי ליתא כלל לא דחי יעו"ש
וא"כ בזה י"ל נמי אף דמלי למיפטר נפשיה להפשיט
אי להפקיר מ"מ עשה מיהא איכא יכמו דאמר מלאכא
לרב קטינא טלדקי למיפטר נפשך מלית (מגחות מ"ה).
ומה שרונא כח"ר לדמות זה למש"כ חוס' דמבהה חמון
ע"מ לבערו דאיט עובר עליו ופי' בשא"ר דאח"כ
כשמבער מחקן הללו למפרע ה"כ כשהטיל הלית אחר
עטיסה מחקן למפרע המ"ע מרגע ראשונה שהחטף
ו"א דוקא לפי מה שר"י סובר דהו' לאו הניחך
לעשה א"כ בכל לאו הניחך לעשה כשמקיים לעשה אינו
עובר על הלוי דהא עשה הוא תיקון להלוא לא כן
במ"ע ואף החס דוקא על הלוא איט עובר אי משכית
אח"כ אבל העשה דחשביתו מה שעבר עד עשה בשלילה
אינו מקיים בזה ויע' בארית החיים סי' ח' ס"ק ב'
מה שתי' בטוב טעם על הקשיא דהא לא הוי בעידנא:

מה שהביא קוש' אחרונים על המרדכי שכח שמותר
ללבוש בשבת טלית בלי לית משום שלא אסרה
החורה הלבישה ובי"ד סי' כ"ח דאסור לשחוט טוף
אם אין לו עפר לכסות קישיא זו כתובה בגליון מהרש"א
ביו"ד ונ"ל דאולי י"ל הנה בלבישת בגד כל רגע ורגע
הוי הגאה לאדם הלוכא וכיון דלא אסרה החורה
הלבישה דלא אמר הכתוב בלשון לא תלבש בגד של
ארבע כנפות בלא לית לכן היכא דאי אפשר לו
להטיל הלית אח"כ ואונס הוא בדבר זה לא אסרו
עליו חז"ל הלבישה משא"כ בכיסוי הדם דהשחיטה אינה
התחלת הגאה להאדם לכן כיון דאין לו עפר לכסות
שפיר י"ל דאסרו עליו לשחוט כיון דהשחיטה אין בה
סיום הגאה כלל להאדם. ואולי י"ל עוד כיון דבאמת
ע"כ לריך להטיל לית קודם שילבש הבגד דאם יטיל
אח"כ הלא זה הזמן לריך לשהות בעשיית הלית היה
עליו הבגד בלא לית חס ודאי אין לומר דלסברת הר"י

שמרדכי הוי באמת כן דהמליה הוא להטיל לית בגד
לאחר הלבישה דא"כ כלאים בלית היה מהדן
להטיל לית לאחר שילבש הבגד והיה לריך בכל פעם
להחיר לית מהבגד ולאחר שילבשו בכל פעם ופעם
להטיל בהבגד הלית דא"כ בגמ' (מנחות מ') דדחק
בגמ' לתרן למה אסרו בדין בלית משום גזירה שמה
יקרע סדיט או גזירה משום כביט לילה בפשיטות היה
לו להגמרא לתרן שמה לא יתיר הלית בכל פעם
ופעם נמלא דעובר בכל פעם ופעם על שעת הלבישה
הלוי דלא תלבש שטעני אלא ע"כ מוכרחין אט לימר
אף לסברת הר"י שמרדכי דבאמת לריך להטיל בלית
בהבגד קודם לבישה ואין נ"מ בין הלוא דלא תלבש
שטעני להמ"ע דלית אלא דהלוי על רגע דלבישה
והמ"ע דלית בא לאחר רגע דלבישה ויע' בארית
החיים סי' ח' ואין חילוק בין כלאים ללית רק
דכלאים בא ההזרה על להבא יבלית בא ההזרה
על הלבישה העוברת יעו"ש וא"כ כיון דבאמת מהדן
לריך להטיל לית קודם שילבש הבגד קשה למה לא
כתבה התורה באמת לא תלבש בגד של ד' כנפות בלא
לית ואין לימר דהתורה לא רצתה להטיל בלית
מלות ל"ת אלא מ"ע הוי לה להתורה לכתוב בלשון
אזר דליהי עשה להטיל לית בבגד שתלבש יא"כ הוי
כמו שכתבה התורה כהדירא דעל שעת הלבישה אין
איסור דהיכא דה"י אונס ביה מ"מ לא אסירא עליי
הלבישה ולכן לא אסרו עליו חז"ל ג"כ הלבישה היכי
דלא מלי להטיל לית ובפרט לפי מש"כ הט"י היכי
דהתורה התירה בפירוש לא יכלו חז"ל לאסור משא"כ
בכיסוי הדם ההם באמת השחיטה הוא קודם הכיסוי ולא
שיך לימר דמדכתבה התורה ושחט וכיסאו בעפר דבא
לאשחטין דרשאי לשחוט אף שאין לו כמה לכסות דע"כ
לריך הקרא לאשחטין תחילה השחיטה כיון דבאמת כן
הוא דאם לא ישחוט מקודם מה יכסה לכן שפיר שיך
לימר דגזרו רבנן דאם אין לו עפר לכסות לא ישחוט.
ומה שהק' עוד כח"ר על הגמ' שבת קל"א היאיל
שבידו להפקירן הא כשיפקיר לא יקיי המליה אלא
יפקיע ממנו המליה וביבמות כ"א הגם דאפשר בחלית
מ"מ דחי עשה דיבים ל"ת דח"ל דחלית במקום יבוס
לאו מליה היא ופלפל בחכמה ע"ז ולחלק יא' בין
מלות ל"ת גרידא לבין ל"ת שיש בו כרת דמחייב לפעית
כן כדי שלא ידחה ל"ת שיש בו כרת וכן עשה ול"ת
שאינו שיה בכל אף דעשה דחי להי מ"מ אי יש איפן
שיוכל להפקיע עלמו מהמליה מחייב לעשות כן יתי'
בזה קישי' הישי"ע בגמ' ב"מ ל"א מי דחיק איסורא
מקמי ממנוא דפי' הר"ן משום דאי אמרו בטלים לא
בעינא ליתא לעשה וקשה אחאי טיפן לבעל האבירה
לימר לא בעינא ותי' כח"ר כיון דעשה יל"ת היא מחייב
לעשות כן עכ"ד הנה מה שחילק בין עשה דוחה ל"ת
גרידא לבין עשה דוחה עשה ול"ת שאיט שיה בכל יעו'
בגמ' ניר נ"ח ובתוס' ד"ה הר"ן דלתנא דמוקי ראשי
ללאו גרידא ה"ה דשמעין מיניה לאו ועשה שאיט

שם